

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Inrichting repressieve brandweerbzorg

Regiobeeld 12 - Kennemerland

Inhoudsopgave

1	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	3
1.1	Opkomsttijden	4
1.2	Samenstelling basisbrandweereenheden	6
1.3	Beschikbaarheid personeel	8
2	Inleiding	9
2.1	Inrichting van de repressieve brandweezorg	9
2.2	Opbouw van het regiobeeld	10
2.3	Beschrijving van de brandweer Kennemerland	10
3	Beoordeling van de veiligheidsregio	13
3.1	Opkomsttijden	13
3.1.1	Inleiding	13
3.1.2	Beoordeling op de toetspunten	14
3.2	Samenstelling van basisbrandweereenheden	20
3.2.1	Inleiding	20
3.2.2	Beoordeling op de toetspunten	20
3.3	Beschikbaarheid brandweerpersoneel	26
3.3.1	Inleiding	26
3.3.2	Bevindingen op de toetspunten	26
I	Bijlagen	
	Enquête brandweerpersoneel	29
II	Afkortingen	31

1

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

De Inspectie Justitie en Veiligheid (tot 27 oktober 2017: Inspectie Veiligheid en Justitie) (hierna: Inspectie JenV) onderzocht van september 2016 tot en met mei 2017 in welke mate de veiligheidsregio's voldoen aan de wet- en regelgeving op het gebied van de inrichting van de repressieve brandweezorg. De Inspectie JenV spitste dit onderzoek toe op drie onderwerpen, te weten:

1. opkomsttijden (is de brandweer 'op tijd?');
2. samenstelling van basisbrandweereenheden (met welke eenheden komt de brandweer ter plaatse?);
3. beschikbaarheid brandweerpersoneel (heeft de brandweer altijd voldoende mensen paraat om de eenheden te bemannen?).

Het eindrapport van dit inspectieonderzoek bestaat uit een landelijk beeld, 25 regiobeelden - waaronder het voorliggende - en de landelijke uitkomsten van de personeelsenquête die de Inspectie heeft uitgezet onder het brandweerpersoneel dat uitrukt op de brandweervoertuigen. Het regiobeeld is gebaseerd op documenten die door de veiligheidsregio ter beschikking zijn gesteld, interviews die de Inspectie JenV in de veiligheidsregio heeft gehouden en de uitkomsten van de personeelsenquête.

De bevindingen uit het onderzoek zijn afgezet tegen de negentien toetspunten uit het toetsingskader dat de Inspectie heeft opgesteld op basis van de wet- en regelgeving (zie hiervoor deze link: [Inrichting repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio - Toetsingskader](#)).

In dit regiobeeld geeft de Inspectie weer in hoeverre de veiligheidsregio Kennemerland (hierna: VRK) voldoet aan de toetspunten en daarmee aan de wet- en regelgeving. Dit levert het voorliggende beeld op.

1.1 Opkomsttijden

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp acht toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel a. Toetspunten opkomsttijden

Toetspunt	Deelonderwerp
1	Actueel dekkingsplan
2	Actueel brandrisicoprofiel
3	Overzicht berekende opkomsttijden
4	Overzicht berekende overschrijdingen
5	Bestuursbesluit over opkomsttijden
6	Overzicht feitelijke opkomsttijden
7	Analyse feitelijke opkomsttijden
8	Verbetervoorstellen aan bestuur

Het dekkingsplan van de VRK is in februari 2017 bestuurlijk vastgesteld. Het is echter gebaseerd op deels verouderde informatie voor wat betreft de brandrisico's. De VRK beschikt over de gegevens van de objecten in de veiligheidsregio en de bijbehorende objectcategorieën uit het Bvr, inclusief de 'markante objecten'. Deze gegevens dateren uit 2013. De veiligheidsregio heeft deze keuze gemaakt omdat er weinig grote bouwprojecten waren in de laatste vier jaar. Het huidige dekkingsplan heeft een looptijd van twee jaar. De veiligheidsregio is voornemens het dekkingsplan qua looptijd gelijk te schakelen met het beleidsplan crisisbeheersing.

De VRK verstrekt het bestuur overzichten van de locaties van de brandweerposten en de van daaruit berekende opkomsttijden (in een grafische weergave) en informeert het bestuur over de berekende overschrijdingen op de Bvr-tijdnormen. Het bestuur stelt op basis van een kosten-/batenanalyse de Bvr-tijdnormen vast als de opkomsttijden voor de brandweer in de regio. Het is bekend dat de brandweer niet in alle gevallen daaraan kan voldoen, zodat het bestuur impliciet de overschrijdingen op de Bvr-tijdnormen accepteert. Het bestuur zet daarbij maatregelen in om de overschrijdingen te verkleinen en/of de brandveiligheid te verhogen.

De VRK verstrekt het bestuur jaarlijks een overzicht van de feitelijke opkomsttijden in de veiligheidsregio en een overzicht op gemeentelijk niveau over de voortgang van de genomen maatregelen.

Bij een maatgevend incident (binnenbrand woning) registreert de VRK de opkomsttijd van het eerst aankomende voertuig en niet (conform het landelijk kader Uitruk op Maat) de opkomsttijd van het voertuig dat de slagkracht van een tankautospuiter met zes personen (hierna: TS6) completeert. Dit is echter bij een gering aantal uitrukken aan de orde (0,5% van het totaal aantal brandmeldingen).

De VRK analyseert de feitelijke opkomsttijden, maar niet de effecten van de genomen maatregelen. De VRK heeft het bestuur nog geen nieuwe voorstellen tot

verdere verbetering of optimalisering voorgelegd, omdat dat momenteel nog niet aan de orde is.

Conclusie

De veiligheidsregio Kennemerland voldoet aan de toetspunten 3 en 4 en grotendeels aan de toetspunten 1, 5, 6 en 7. Op de toetspunten 1 en 2 (actueel dekkingsplan, respectievelijk brandrisicoprofiel) is verbetering mogelijk door de gegevens uit het brandrisicoprofiel, waarop het dekkingsplan is gebaseerd, (regelmatig) te actualiseren en te bezien of dit ook tot een actualisering van het dekkingsplan aanleiding geeft. Op toetspunt 5 (bestuursbesluit over opkomsttijden) kan optimalisering plaatsvinden door bij overschrijdingen van de gehanteerde opkomsttijden voor de brandweer expliciet en gemotiveerd te besluiten tot acceptatie daarvan (of andere opkomsttijden vast te stellen). Op toetspunt 6 (overzicht feitelijke opkomsttijden) kan verbetering plaatsvinden door bij een uitruk met een samengestelde eenheid de opkomsttijd van het voertuig dat de slagkracht van een TS6 completeert als opkomsttijd voor dat incident te registreren. Op toetspunt 7 (analyse feitelijke opkomsttijden) kan nog optimalisering plaatsvinden door niet alleen de opkomsttijden te analyseren, maar hierbij ook de genomen maatregelen te betrekken. Toetspunt 8 (voorstellen aan het bestuur) blijft buiten beschouwing, omdat er nog geen aanleiding voor de VRK is geweest om verbetervoorstellen aan het bestuur voor te leggen.

Aanbevelingen

- Actualiseer het brandrisicoprofiel en bezie de consequenties daarvan op het dekkingsplan. Doe dit periodiek, bijvoorbeeld jaarlijks.
- Accepteer expliciet de overschrijdingen op de vastgestelde opkomsttijden voor de brandweer (of stel andere opkomsttijden vast).
- Registreer bij een samengestelde eenheid de opkomsttijd van het voertuig dat de slagkracht van een TS6 completeert.
- Betrek in de analyse van de opkomsttijden ook de genomen maatregelen.

1.2 Samenstelling basisbrandweereenheden

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp zeven toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel b. Toetspunten samenstelling basisbrandweereenheden

Toetspunt	Deelonderwerp
9	Besluit over samenstelling basisbrandweereenheden
10	Borgen niveau van brandweezorg
11	Borgen veiligheid en gezondheid brandweerpersoneel
12	Borgen interregionale bijstand
13	Inzicht in bereikte effecten
14	Analyse van bereikte effecten
15	Besluit tot verbetering

De VRK heeft een besluit genomen over de samenstelling van basisbrandweereenheden. Daarmee kent de veiligheidsregio zowel de TS6 als de TS4. De reden voor toepassing van variabele voertuigbezetting is dat niet altijd voldoende vrijwilligers beschikbaar zijn. De invoering van de variabele voertuigbezetting is ook gestart op initiatief van de vrijwilligers zelf. De ondernemingsraad van de VRK heeft ingestemd met de toepassing van variabele voertuigbezetting.

Bij een maatgevend incident (binnenbrand woning) komt altijd de slagkracht van een TS6 ter plaatse, eventueel in samengestelde vorm. Op alle voertuigen is een bevelvoerder aanwezig.

De VRK heeft de risico's bij het optreden met variabele voertuigbezetting, evenals de overige risico-inventarisaties, weergegeven in een 'Bow-Tie'-model. De arbo-deskundige plaatst hierbij de kanttekening dat deze methode niet door iedereen wordt begrepen, terwijl dat wel de bedoeling is. Ook het hierop gebaseerde plan van aanpak is nog niet volledig uitgevoerd.

De VRK maakt voor de variabele voertuigbezettingen gebruik van 'normale' TS6-voertuigen. Dit doet geen afbreuk aan de mogelijkheid van de VRK om te kunnen voldoen aan de gemaakte afspraken over de levering van interregionale bijstand

De veiligheidsregio registreert alle uitrukken en legt informatie hierover vast, maar betreft daarbij niet het beoogde doel van de toepassing van variabele voertuigbezetting.

De VRK analyseert de resultaten van de toepassing van variabele voertuigbezetting nog maar beperkt. Dit wordt vooral veroorzaakt door het gebrek aan data hieruit, omdat er nog maar weinig uitrukken met dit soort inzetten zijn geweest.

Aangezien nog geen analyse heeft plaatsgevonden op het beoogde doel van de toepassing van variabele voertuigbezetting, zijn ook nog geen verbetervoorstellen geformuleerd en aan het bestuur voorgelegd. Dit punt blijft daarom verder buiten beschouwing.

Conclusie

De VRK voldoet aan de toetspunten 9, 10 en 12. De veiligheidsregio voldoet maar deels aan toetspunt 11 (borgen veiligheid en gezondheid brandweerpersoneel) als gevolg van de wijze waarop de Risico-inventarisatie en -evaluatie (hierna: RI&E) is vormgegeven, waardoor deze niet wordt begrepen door de belanghebbenden en het daarop gebaseerde plan van aanpak nog niet geheel is uitgevoerd. Ook voldoet de veiligheidsregio deels aan de toetspunten 13 en 14 (inzicht, respectievelijk analyse van de bereikte effecten). Hierop kan de veiligheidsregio zich nog verbeteren door in de analyse nadrukkelijk het beoogde effect van de toepassing van variabele voertuigbezetting te betrekken.

Toetspunt 15 (besluit tot verbetering) blijft buiten beschouwing, omdat er nog geen aanleiding is geweest hierover voorstellen aan het bestuur voor te leggen.

Aanbevelingen

- Geef de RI&E's (in elk geval de RI&E die betrekking heeft op de inzet met een TS4) op dusdanige wijze vorm dat deze door de betrokkenen kan worden begrepen en voer het opgestelde plan van aanpak voortvarend uit.
- Geef in de evaluatie en analyse van de effecten van variabele voertuigbezetting ook aandacht aan het beoogde doel daarvan en bezie of dat doel is bereikt.

1.3 Beschikbaarheid personeel

Voor dit onderwerp bestaan geen normen in de wet- en regelgeving. De Inspectie JenV brengt daarom in beeld in hoeverre de veiligheidsregio zicht heeft op de aantallen beschikbare brandweerlieden, of maatregelen getroffen worden bij dreigende onderbezetting – zowel in acute situaties als structureel – en of het bestuur wordt geïnformeerd over de paraatheid van het personeel. De Inspectie beoordeelt de veiligheidsregio niet op de toetspunten van dit onderwerp.

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp vier toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel c. Toetspunten beschikbaarheid personeel

Toetspunt	Deelonderwerp
16	Inzicht in beschikbaarheid op korte en langere termijn
17	Maatregelen bij (dreigende) tekorten
18	Analyse beschikbaarheid
19	Bestuursinformatie over beschikbaarheid

Bij de posten met beroepspersoneel is de beschikbaarheid van het personeel geregeld via de dienstroosters en daarin treedt maar incidenteel een probleem op.

De posten die afhankelijk zijn van vrijwilligers werken met het principe van 'vrije instroom' en dan is niet altijd zeker of er voldoende vrijwilligers opkomen bij een alarmering. De verantwoordelijkheid voor de beschikbaarheid is belegd bij de ploegchef. Deze stuurt op de actuele beschikbaarheid. Op sommige posten past men de applicatie 'Brandweerrooster' toe waardoor het inzicht in de beschikbaarheid verbetert. De VRK is voornemens dit inzicht verder te versterken door het invoeren van pagers met een terugmeldfunctie. Dan is direct na een alarmering zichtbaar of er voldoende vrijwilligers opkomen en kan zo nodig direct actie worden ondernomen, terwijl dit nu nog maximaal drie minuten duurt.

Een viertal posten kampt overdag op werkdagen met een dusdanig lage beschikbaarheid dat deze posten in die periode buiten dienst staan. De ploegchefs van de overige posten kunnen maatregelen nemen bij (dreigende) onderbezetting. Als deze niet helpen, meldt hij/zij dit bij de meldkamer.

Voor de langere termijn heeft de VRK zicht op de verwachte uitstroom, zodat bekend is wanneer met werving gestart moet gaan worden.

De VRK informeert het bestuur op hoofdlijnen over de beschikbaarheid van het personeel. Bij een teruglopend aantal vrijwilligers wordt dit besproken met de burgemeester van die gemeente.

2

Inleiding

2.1 Inrichting van de repressieve brandweezorg

De Inspectie Justitie en Veiligheid (tot 27 oktober 2017: Inspectie Veiligheid en Justitie) (hierna: de Inspectie JenV) houdt toezicht op de kwaliteit van de brandweezorg in Nederland. Een van de kerntaken binnen de brandweezorg betreft de repressieve brandweezorg, het daadwerkelijk optreden bij branden en hulpverleningen. Dit wordt in elke veiligheidsregio uitgevoerd door een (regionale) brandweer. De wijze waarop de veiligheidsregio's de repressieve brandweezorg hebben ingericht dient te voldoen aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Die bestaat vooral uit de Wet veiligheidsregio's (hierna: de Wvr) en het Besluit veiligheidsregio's (hierna: het Bvr), maar ook uit de wetgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden. Naast deze formele wetgeving zijn op de inrichting van de repressieve brandweezorg ook branche-afspraken en -normen van toepassing. Dit geheel vormt het kader waaraan moet worden voldaan.

De Inspectie JenV heeft van september 2016 tot en met mei 2017 onderzocht in welke mate de veiligheidsregio's voldoen aan deze wet- en regelgeving. De Inspectie spitst dit onderzoek toe op drie onderwerpen, te weten:

1. opkomsttijden (is de brandweer 'op tijd?');
2. samenstelling van basisbrandweereenheden (met welke eenheden komt de brandweer ter plaatse?);
3. beschikbaarheid brandweerpersoneel (heeft de brandweer altijd voldoende mensen paraat om de eenheden te bemannen?).

Het eindrapport van dit inspectieonderzoek bestaat uit een landelijk beeld, 25 regiobeelden - waaronder het voorliggende - en de landelijke uitkomsten van de personeelsenquête die de Inspectie heeft uitgezet onder het brandweerpersoneel dat uitrukt op de brandweervoertuigen. Het regiobeeld is gebaseerd op documenten die door de veiligheidsregio ter beschikking zijn gesteld, interviews die de Inspectie JenV in de veiligheidsregio heeft gehouden en de uitkomsten van de personeelsenquête.

Het Hoofd van de Inspectie JenV heeft het regiobeeld besproken met de voorzitter van de veiligheidsregio. Daarbij waren tevens de burgemeester van Haarlem en de commandant brandweer aanwezig.

2.2 Opbouw van het regiobeeld

De opbouw van het regiobeeld volgt de drie onderwerpen uit het onderzoek en de daarbij behorende toetspunten uit het toetsingskader (zie hiervoor deze link: [Inrichting repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio - Toetsingskader](#)).

De Inspectie JenV beoordeelt per toetspunt in hoeverre de veiligheidsregio daaraan voldoet of invulling geeft en gebruikt hiervoor de bij het toetspunt beschreven 'norm' als referentie.

Elk hoofdstuk start met een korte inleiding op het onderwerp. Vervolgens geeft de Inspectie per toetspunt de beoordeling op dat punt weer en de bevindingen waarop de beoordeling berust.

2.3 Beschrijving van de brandweer Kennemerland

Het verzorgingsgebied van de brandweer Kennemerland ziet er als volgt uit:

Afbeelding 1. Kaart van de veiligheidsregio Kennemerland met de brandweerposten
(Bron: Jan-Willem van Aalst, www.imergis.nl)

Het verzorgingsgebied

De Veiligheidsregio Kennemerland (hierna: VRK) bestaat uit tien gemeenten: Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede & Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort. Kennemerland wordt aan de gehele westzijde begrensd door de Noordzee. De kuststrook met strand, duinen en bos strekt zich uit over vijf gemeenten. Het uitgestrekte bos- en duingebied aan de kust heeft grote ecologische waarde (nationaal en internationaal).

De veiligheidsregio wordt doorsneden door het Noordzeekanaal. Het gebied is overigens ook vrij waterrijk met het Spaarne, de Ringvaart, de Zijkanalen van het Noordzeekanaal en het Uitgeestermeer. In het oosten van de veiligheidsregio bevinden zich polders. De grootste daarvan is de Haarlemmermeerpolder, omgeven door de Ringvaart. Het verzorgingsgebied van de VRK telt ruim een half miljoen inwoners. De gemeenten Haarlem en Haarlemmermeer hebben beide rond de 150.000 inwoners en zijn hiermee aanzienlijk groter dan de overige gemeenten.

Kennemerland is een dichtbevolkte veiligheidsregio in de Randstad. Haarlem is de oudste stad van de regio, met vele historische monumenten. De veiligheidsregio heeft een groot infrastructureel netwerk voor het vervoer van personen en goederen over wegen, vaarwegen, spoorwegen en door de lucht. Er zijn twee in het oog springende gebieden waar verschillende risico's geconcentreerd zijn:

1. Het Noordzeekanaal en de IJmond vormen een hoofdtransportas van de Noordzee naar het achterland van Noordwest Europa. Jaarlijks passeren meer dan 100.000 schepen het Noordzeekanaal, waarvan de binnenvaartschepen de grootste groep vormen. In het IJmondgebied is een aantal risicobronnen gelokaliseerd in de directe omgeving van het Noordzeekanaal waaronder verschillende bedrijven die vallen onder de werking van het Besluit Risico's Zware Ongevallen of het besluit Externe Veiligheid Inrichtingen.
2. De luchthaven Schiphol, de grootste burger- en vrachtluchthaven in Nederland en een van de vitale bedrijfssectoren. Daarnaast is Schiphol een bedrijventerrein waar tal van (internationaal georiënteerde) activiteiten plaatsvinden, die direct of indirect te maken hebben met het vervoer door de lucht van passagiers en vracht.

De brandweer Kennemerland

Brandweer Kennemerland is in 2008 geregionaliseerd en is samengesteld uit de sectoren Pro-actie en Preventie (P&P), Preparatie en Nazorg (P&N) en Repressie. P&N en Repressie worden volgens de veiligheidsregio in de loop van 2017 omgevormd tot de sector Incidentbestrijding (IB). In diezelfde lijn is het de bedoeling dat P&P Risicobeheersing (RB) gaat heten. De brandweerzorg in de tien gemeenten van de VRK wordt verzorgd vanuit 20 brandweerposten¹. In de veiligheidsregio zijn ruim 290.000 objecten met een tijdnorm uit het Besluit veiligheidsregio's (hierna: Bvr).

Het korps bestaat uit 220 beroepsbrandweermensen en 420 vrijwilligers.

¹ Officieel zijn er 19 eigen brandweerposten in Kennemerland. Vanwege het alternerend gebruik van de twee posten in Zandvoort, aangevuld met twee posten van Schiphol van waaruit ook (basis)brandweerzorg geleverd wordt komt het aantal op 20.

In 2016 is de brandweer 7.878 keer gealarmeerd waarvan 2.667 keer voor automatische brandmeldingen en 1.561 keer voor brand².

Naast de eigen eenheden van de veiligheidsregio Kennemerland worden ook eenheden van omliggende regio's ingezet voor incidentbestrijding. Op basis van het principe 'operationele grenzen' wordt de eenheid gestuurd die het snelst bij het incident kan komen. Vanuit zeven posten buiten de veiligheidsregio vindt deze inzet plaats.

---

² Bron: jaarverslag 2016

3

Beoordeling van de veiligheidsregio

In dit hoofdstuk beoordeelt de Inspectie JenV de mate waarin de veiligheidsregio Kennemerland voldoet aan de toetspunten uit het toetsingskader. Per toetspunt geeft de Inspectie de beoordeling op dat punt weer en de bevindingen waarop de beoordeling berust.

3.1 Opkomsttijden

3.1.1 Inleiding

De Inspectie JenV beoordeelt voor dit onderwerp vooral de in de veiligheidsregio bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden voor de basisbrandweereenheden en de redvoertuigen. Deze zijn gebaseerd op de tijdnormen uit het Bvr. Het bestuur heeft echter de bevoegdheid daarvan gemotiveerd af te wijken en andere opkomsttijden vast te stellen. In dat geval kijkt de Inspectie naar de mate waarin het bestuur rekening heeft gehouden met het brandrisicoprofiel en of het bestuur dit besluit op een zorgvuldige en ordentelijke wijze heeft genomen.

Vervolgens kijkt de Inspectie naar de feitelijk gerealiseerde opkomsttijden en in hoeverre die overeenkomen met de bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden. De veiligheidsregio dient te analyseren wat de oorzaak is van de verschillen en in hoeverre dit aanleiding geeft tot aanpassingen.

3.1.2 Beoordeling op de toetspunten

Toetspunt 1

De veiligheidsregio beschikt over een actueel dekkingsplan

Beoordeling

Het dekkingsplan van de VRK is in februari 2017 bestuurlijk vastgesteld. Het is echter gebaseerd op deels verouderde informatie voor wat betreft de brandrisico's.

Bevindingen

Op 13 februari 2017 is het 'Geactualiseerd repressief dekkingsplan 2017-2018' (hierna: dekkingsplan) door het algemeen bestuur (AB) vastgesteld. Het bestaat uit een hoofddeel en 10 gemeentelijke delen. De VRK noemt het een 'basale actualisering' van het dekkingsplan uit 2013. Dit houdt in dat de objectenlijst en het normenkader daaruit zijn gehanteerd. Wel is voor het nieuwe dekkingsplan actuele informatie over kazernes/posten en wegen gebruikt. De VRK ziet het dekkingsplan als 'een foto van de huidige situatie in de veiligheidsregio Kennemerland'. Het is afgestemd met de buurregio's. Dat is opgenomen in het convenant dat de vier veiligheidsregio's in het samenwerkingsverband Noordwest³ hebben afgesloten.

Brandweer Kennemerland heeft sinds de vaststelling van het dekkingsplan 2013 een verbetering gerealiseerd wat betreft de opkomsttijden. Deze zijn berekend op basis van een objectenlijst, opgesteld vanuit de gegevens in de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (hierna: BAG). De berekende dekking in het dekkingsplan 2017-2018 is 88%⁴. In 2013 was dit nog tussen de 69% en 77%. Deze verbetering heeft Brandweer Kennemerland weten te realiseren door een snellere verwerking van de melding op de meldkamer met ongeveer 30 seconden en doordat de vrijwillige posten 15 tot 30 seconden sneller zijn gaan uitrukken.

De looptijd van het dekkingsplan is 2017-2018, omdat de VRK van plan is in 2018 het dekkingsplan te betrekken bij de integrale veiligheidsplannen en samen met het beleidsplan crisisbeheersing aan de gemeenten aan te bieden. Op die manier zijn de gemeenteraden aan de voorkant betrokken bij het thema brandveiligheid.

³ Het samenwerkingsverband Noordwest4 wordt gevormd door de veiligheidsregio's Noord-Holland Noord, Kennemerland, Zaanstreek-Waterland en Amsterdam-Amstelland.

⁴ De VRK telt de bijdrage aan de dekking van de TS4 in Heemstede overdag niet mee. Indien de VRK dit wel zou doen, stijgt het dekkingpercentage voor overdag met 2%.

Toetspunt 2

De veiligheidsregio beschikt over een actueel brandrisicoprofiel

Beoordeling

De VRK beschikt over de gegevens van de objecten in de veiligheidsregio en de bijbehorende objectcategorieën uit het Bvr, inclusief de 'markante objecten'. Deze gegevens zijn echter uit 2013.

Bevindingen

De VRK beschikt momenteel (nog) niet over een specifiek brandrisicoprofiel. Momenteel stelt de VRK een plan van aanpak op om te komen tot een brandrisicoprofiel dat mede gebaseerd gaat worden op het landelijke model dat binnen het project 'RemBrand' in ontwikkeling is. De VRK verwacht dit brandrisicoprofiel tussen eind 2017 en medio 2018 klaar te hebben.

De veiligheidsregio beschikt over een digitaal overzicht van de objecten en objectcategorieën met daaruit voortvloeiende Bvr-tijdnormen. De Inspectie beschouwt dit overzicht als een minimale uitvoering van een brandrisicoprofiel.

Dit digitaal overzicht is gebaseerd op de objectenlijst uit 2013. Hoewel de zogenaamde 'markante objecten'⁵ hieruit te destilleren zijn, beschikt de veiligheidsregio niet over een apart overzicht daarvan. Dit is nodig als de veiligheidsregio met behulp van de Handreiking van de minister van Veiligheid en Justitie gemotiveerd wil afwijken van de in het Bvr genoemde tijdnormen.

Op dit moment monitort de VRK de veranderingen in het brandrisicoprofiel niet.

Toetspunt 3

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht (bijvoorbeeld in het dekkingsplan) van de berekende opkomsttijden van basisbrandweereenheden en redvoertuigen voor de objecten en objectsoorten

Beoordeling

De VRK verstrekt het bestuur een overzicht van de locaties van de brandweerposten en de van daaruit berekende opkomsttijden in een grafische weergave.

Bevindingen

In het dekkingsplan zijn de locaties van de brandweerposten opgenomen. In het algemene deel in de vorm van een opsomming en een grafische weergave. In de gemeentelijke delen zijn de posten ook in een meer gedetailleerde grafische weergave opgenomen. Hierin zijn ook de berekende opkomsttijden voor de tankautospuiter (hierna: TS) voor de dagsituatie en voor de avond-, nacht- en weekendsituatie (ANW) opgenomen. Deze opkomsttijden worden weergegeven op objectniveau, waarbij groene stippen aangeven dat de TS binnen de Bvr-tijdnormen aanwezig kan zijn en rode stippen een overschrijding daarvan aangeven.

⁵ De term 'Markante objecten' is genoemd in de Handreiking van de minister van Veiligheid en Justitie en bevat in elk geval de inrichtingen die onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen vallen en de inrichtingen die gebruiksvergunningplichtig zijn.

De berekende opkomsttijden voor de redvoertuigen zijn grafisch weergegeven (in de vorm van tijdvakken) in het algemene deel van het dekkingsplan.

In de gemeentelijke delen van het dekkingsplan zijn de aantallen objecten zichtbaar waarbij de Bvr-tijdnorm behaald wordt en waarbij dat niet het geval is. De objectcategorieën waarvoor dat het geval is, zijn niet zichtbaar. De VRK beschikt over de informatie op objectniveau en -soort en kan deze desgewenst op dat detailniveau presenteren aan het bestuur.

Brandweer Kennemerland heeft sinds de vaststelling van het dekkingsplan 2013 een verbetering gerealiseerd wat betreft de opkomsttijd. De opkomsttijden zijn berekend op basis van een objectenlijst, opgesteld vanuit de gegevens in de BAG. De geprognostiseerde dekking in het dekkingsplan 2017-2018 is 88%⁶. In 2013 was dit nog tussen de 69% en 77%. Deze verbetering heeft Brandweer Kennemerland weten te realiseren door een snellere verwerking van de melding op de meldkamer met ongeveer 30 seconden en doordat de vrijwillige posten 15 tot 30 seconden sneller zijn gaan uitrukken.

Toetspunt 4

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht van de berekende overschrijdingen van de tijdnormen uit het Bvr

Beoordeling

De VRK informeert het bestuur over de berekende overschrijdingen op de Bvr-tijdnormen.

Bevindingen

Zowel in het algemene deel als in de gemeentelijke delen van het dekkingsplan zijn grafische weergaves van de opkomsttijden van de TS opgenomen. Hierin zijn ook de berekende overschrijdingen van de Bvr-tijdnormen opgenomen. Deze zijn met rode stippen weergegeven op objectniveau. Indien een object meer objectcategorieën kent, wordt de eventuele overschrijding per categorie weergegeven.

In elk gemeentelijk deel van het dekkingsplan is aangegeven hoeveel objecten binnen de Bvr-tijdnormen kunnen worden bereikt, zowel in absolute aantallen als procentueel. In de paragraaf 'Beschouwing dekking' geeft de VRK een toelichting op de overschrijdingen.

Ook ten aanzien van de overschrijdingen beschikt de VRK over de informatie op objectniveau en -soort en kan deze desgewenst op dat detailniveau presenteren aan het bestuur.

⁶ De VRK telt de bijdrage aan de dekking van de TS4 in Heemstede overdag niet mee. Indien de VRK dit wel zou doen, stijgt het dekkingspercentage voor overdag met 2%.

Toetspunt 5

Het bestuur besluit gemotiveerd tot acceptatie van de berekende overschrijdingen en/of stelt afwijkende opkomsttijden vast

Beoordeling

Het bestuur stelt op basis van een kosten-/batenanalyse de Bvr-tijdnormen vast als de opkomsttijden voor de brandweer in de regio. Het is bekend dat de brandweer niet in alle gevallen daaraan kan voldoen, zodat het bestuur impliciet de overschrijdingen op de Bvr-tijdnormen accepteert. Het bestuur zet daarbij maatregelen in om de overschrijdingen te verkleinen en/of de brandveiligheid te verhogen.

Bevindingen

Het bestuur heeft besloten zich te conformeren aan de tijdnormen uit het Bvr. Door in te stemmen met het dekkingsplan 2017-2018 accepteert het bestuur impliciet de berekende overschrijdingen van de Bvr-tijdnormen. Het bestuur stelt hierbij dat op het moment dat brandweer Kennemerland werd geregionaliseerd de brandweezorg in de hele veiligheidsregio voldeed aan de normen die daarvóór (in 2008) golden. Alle tien gemeenten scoorden een 'voldoende' en daarin is volgens de VRK na de regionalisering geen verandering gekomen. De veiligheidsregio voegt daaraan toe dat destijds in 80% van de gevallen 'op tijd' komen werd gezien als een voldoende repressieve brandweezorg. Deze 'voldoende' werd ook in 2008 door de brandweerkorpsen in Kennemerland behaald.

De VRK neemt maatregelen om de dekking te verbeteren, zoals het verkorten van de verwerkingstijd van de meldkamer en het verkorten van de uitruktijd van de ploegen. Ook interregionale samenwerking (binnen Noordwest4) draagt bij aan de dekking. De VRK vindt dat inspanningen op het voorkomen van brand en op zelfredzaamheid een vele malen groter effect hebben dan een repressieve inzet. Het verhogen van brandveiligheid en een snellere signalering van brand leiden volgens de VRK werkelijk tot een brandveiliger leven. De VRK zet daarom in op 'Brandveilig Leven'.

In een aantal van de gemeentelijke delen van het dekkingsplan wordt in de paragraaf 'Beschouwing dekking' toegelicht dat, mede op basis van een kosten/batenanalyse, een betere dekking niet realiseerbaar is.

Toetspunt 6

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur overzicht(en) van de feitelijke opkomsttijden en de voortgang van de genomen maatregelen

Beoordeling

De VRK verstrekt het bestuur jaarlijks een overzicht van de feitelijke opkomsttijden in de veiligheidsregio en een overzicht op gemeentelijk niveau over de voortgang van de genomen maatregelen.

Bij een maatgevend incident (binnenbrand woning) registreert de VRK niet de opkomsttijd van het voertuig dat de slagkracht van een TS6 completeert, maar de opkomsttijd van het eerst aankomende voertuig.

Bevindingen

De VRK registreert de opkomsttijden in het Gemeenschappelijk meldkamersysteem. Maandelijks stelt de VRK daaruit rapportages op over de feitelijke opkomsttijden. Momenteel onderzoekt de veiligheidsregio of met een nieuw navigatiesysteem de voertuigen automatisch 'gestatust' ('uitgerukt', 'ter plaatse' of 'ingerukt') kunnen worden, zodat de kans op registratiefouten wordt verkleind.

De brandweer Kennemerland rukt enkel uit met een TS6 of een TS4 (een 'normale' tankautospuiter, bemand met vier personen). Voor het maatgevend incident (binnenbrand woning) komt altijd de slagkracht van TS6 ter plaatse, eventueel samengesteld uit een TS4 en een TS6. De VRK registreert nu nog het eerst aankomende voertuig en niet het voertuig dat de slagkracht van de TS6 completeert. Dit is echter bij een gering aantal uitrukken aan de orde (0,5% van het totaal aantal brandmeldingen). De veiligheidsregio streeft er naar dat een samengestelde TS6 binnen de van toepassing zijnde Bvr-tijdnorm ter plaatse is. Gezien de compactheid van de veiligheidsregio zijn volgens de VRK de opkomsttijden kort.

In het document 'De repressieve dienst in beeld 2015', verstrekt de VRK het bestuur inzicht in de repressieve prestaties en biedt zij cijfermatige informatie over de repressieve werkzaamheden die zijn uitgevoerd in 2015. In de paragraaf 'Opkomsttijden tankautospuiter' presenteert de VRK de gemiddelde opkomstpercentages per gemeente. Het opkomsttijdpercentage laat zien in hoeveel procent van de uitrukken de brandweer binnen de Bvr-tijdnorm ter plaatse was. Tevens presenteert de VRK een opkomstpercentage per Bvr-tijdnorm. Hierin betreft de VRK enkel de uitrukken naar gebouwbranden. In de paragraaf 'Opkomsttijden hulpverlening, redvoertuig en waterongevallenwagen' presenteert de VRK onder andere opkomstpercentages voor de redvoertuigen.

De VRK verstrekt het bestuur op hoofdlijnen informatie over de voortgang van genomen maatregelen in het kader van 'Brandveilig Leven'. Het gaat hier dan per gemeente om het aantal bezochte basisscholen, het aantal groepsvoorlichtingen aan bewoners van zorginstellingen/seniorencomplexen en het aantal woningbezoeken.

Toetspunt 7

De veiligheidsregio analyseert de feitelijke opkomsttijden en de resultaten van de genomen maatregelen

Beoordeling

De VRK analyseert de feitelijke opkomsttijden, maar niet de effecten van de genomen maatregelen.

Bevindingen

De VRK registreert de feitelijke opkomsttijden van de TS, het redvoertuig, het hulpverleningsvoertuig en de waterongevallenwagen. Deze opkomsttijden worden geanalyseerd en gefilterd op onjuiste opkomsttijden (bijvoorbeeld door foutieve statusmeldingen). De veiligheidsregio vergelijkt de overblijvende feitelijke opkomsttijden met de Bvr-tijdnormen. De resultaten van deze analyse over 2015 presenteerde de veiligheidsregio in het document 'De repressieve dienst in beeld 2015' en over 2016 in het 'Publiek Jaarverslag Brandweer 2016'.

De VRK analyseert nog niet de resultaten van de genomen maatregelen in het kader van 'Brandveilig Leven'.

Toetspunt 8

Het bestuur besluit over de voorstellen tot verdere verbetering/optimalisering

Beoordeling

De VRK heeft het bestuur nog geen nieuwe voorstellen tot verdere verbetering of optimalisering voorgelegd, omdat dat momenteel nog niet aan de orde is.

Bevindingen

In de periode tussen 2013 en 2017 zijn verbeteringen voorgelegd en doorgevoerd, zoals: verkorting van de meldkamerverwerkingstijd, snellere uitruktijden voor met name de vrijwilligers en interregionale samenwerking met Hollands-Midden en Amsterdam-Amstelland. De dekking is hierdoor aanzienlijk verbeterd.

De veiligheidsregio heeft het bestuur nog geen nieuwe voorstellen tot verdere verbetering of optimalisering voorgelegd.

3.2 Samenstelling van basisbrandweereenheden

3.2.1 Inleiding

De Inspectie JenV beoordeelt voor dit onderwerp vooral de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden. Standaard bestaat deze uit zes personen, een bevelvoerder, een chauffeur en vier manschappen. Het bestuur heeft de bevoegdheid hiervan af te wijken, mits het bestuur daarvoor een duidelijke reden heeft. Indien wordt afgeweken moet het bestuur rekening houden met twee expliciet in het Bvr omschreven voorwaarden. Deze hebben betrekking op de brandweezorg aan de burger en op de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Bij de beoordeling of aan deze voorwaarden wordt voldaan betreft de Inspectie JenV ook de resultaten van de internet-enquête onder het brandweerpersoneel naar de veiligheidsgevoelens bij de verschillende samenstellingen van basisbrandweereenheden.

Indien een afwijkende samenstelling wordt toegepast is, naast de bepalingen uit het Bvr, ook het landelijk kader Utruk op Maat (hierna: UoM) van toepassing. De Inspectie JenV beoordeelt of de veiligheidsregio zich houdt aan de bepalingen van deze brancherichtlijn.

Bij de toepassing van een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden dient de veiligheidsregio na enige tijd te evalueren in welke mate het beoogde doel van de toepassing daarvan is bereikt. Hierbij dient de veiligheidsregio ook de voorwaarden die het Bvr verbindt aan de mogelijkheid tot een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden te betrekken. Uit de evaluatie dient te blijken of er aanleiding bestaat tot aanpassingen.

3.2.2 Beoordeling op de toetspunten

Toetspunt 9

Het bestuur neemt een gemotiveerd besluit over de samenstelling van basisbrandweereenheden indien wordt afgeweken van de standaardsamenstelling

Beoordeling

De VRK heeft een besluit genomen over de samenstelling van basisbrandweereenheden. De veiligheidsregio kent zowel de TS6 als de TS4. De reden voor toepassing van variabele voertuigbezetting is dat niet altijd voldoende vrijwilligers beschikbaar zijn. De ondernemingsraad van de VRK heeft ingestemd met variabele voertuigbezetting.

Bevindingen

De VRK hanteert de TS6 als basisbrandweereenheid, maar maakt ook gebruik van de TS4. De commandant brandweer is door het bestuur gemandateerd om, binnen vastgestelde kaders, het uitrukken met een TS4 in te voeren op een post. Dit gebeurt vooral op vrijwilligersposten waar niet geborgd is dat er altijd voldoende vrijwilligers beschikbaar zijn voor het bemensen van een TS6. Op deze manier wordt voorkomen dat een post buiten dienst wordt gezet.

Een uitzondering hierop vormt de post Heemstede. Deze post heeft op werkdagen een dagdienstbezetting van vier beroepsbrandweermensen en rukt in die periode met een TS4 uit. De aanleiding hiertoe is meervoudig en heeft te maken met

overdracht van personeel ten tijde van regionalisering, het feit dat Heemstede een combi-post is en het feit dat Heemstede ingesloten ligt tussen drie 'snelle' beroepsposen. In totaal mogen in de VRK zeven posen uitrukken met een TS4. Ondanks het invoeren van de TS4 staan twee van deze posen op werkdagen overdag buiten dienst.

Voor het maatgevend incident (binnenbrand woning) zet de VRK altijd een TS6 in of een combinatie van een TS4+TS6. In theorie kan deze samenstelling ook bestaan uit een TS4+TS4. Gezien de spreiding van de TS4'en in de veiligheidsregio zal dit bij het maatgevend incident altijd een combinatie zijn van TS4+TS6.

Voorafgaand aan de uitrol van variabele voertuigbezetting in de veiligheidsregio heeft de VRK een notitie 'Kaders variabele voertuigbezetting TS4' opgesteld. Deze notitie is voorgelegd aan de ondernemingsraad (hierna: OR). Deze heeft hiermee ingestemd.

Toetspunt 10

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden tast het niveau van brandweezorg aan de burgers niet aan

Beoordeling

Bij een maatgevend incident (binnenbrand woning) komt altijd de slagkracht van een TS6 ter plaatse. Op alle voertuigen is een bevelvoerder aanwezig.

Bevindingen

In het dekkingsplan gaat de VRK voor de inzet bij het maatgevend incident (binnenbrand woning) uit van de slagkracht van een TS6. Bij het berekenen van het dekkingspercentage voor de veiligheidsregio beschouwt de VRK alleen de TS6'en. Het in de dag-periode uitrukken van de TS Heemstede (TS4) wordt derhalve niet meegeteld. Ondanks dat, wordt deze eenheid gewoon door de brandweer gealarmeerd en ingezet. Bij de maatgevende incidenten (woningbranden) rukt dan altijd ook een TS6 uit van een omliggende post. Door de combinatie van deze eenheden krijgt de burger sneller hulp bij incidenten en voldoet de regio toch aan de slagkracht-'norm' van een TS6. De VRK heeft berekend dat als de TS4-Heemstede meegenomen zou worden in de bepaling van het regionale dekkingspercentage, deze in de dag-situatie met 2% zou stijgen naar 90,1%.

Voor het maatgevend incident (binnenbrand woning) bestaat in theorie de mogelijkheid dat wordt uitgerukt met een TS6, een combinatie van twee TS4'en of een TS4 met een TS6. In de praktijk rukt altijd een TS6 uit of een combinatie van TS4 en TS6. Aangezien de VRK geen aparte voertuigen kent voor TS4, maar hiervoor gebruik maakt van de TS6-voertuigen komt dus bij het maatgevend scenario altijd de slagkracht (materieel en personeel) van een TS6 ter plaatse. In de praktijk blijken de voertuigen meestal uit te rukken als TS6.

In het dekkingsplan stelt de VRK dat een tankautospuut adequaat en in lijn met wet- en regelgeving bezet moet zijn. Dit betekent in de praktijk dat een tankautospuut alleen mag uitrukken met een opgeleide bevelvoerder en een opgeleide chauffeur/pompbediener. Het registratiesysteem 'Veiligheidspaspoort' toont dit aan.

Toetspunt 11

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden doet geen afbreuk aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel

Beoordeling

De VRK heeft de risico's bij het optreden met variabele voertuigbezetting, evenals de overige risico-inventarisaties, weergegeven in een 'Bow-Tie'-model. De arbo-deskundige plaatst hierbij de kanttekening dat deze methode niet door iedereen wordt begrepen, terwijl dat wel de bedoeling is. Ook het hierop gebaseerde plan van aanpak is nog niet volledig uitgevoerd.

Bevindingen

Voordat besloten is variabele voertuigbezetting in de VRK toe te passen, heeft de VRK pilots uitgevoerd met een TS4 en hiermee operationele ervaring opgedaan. Naar aanleiding hiervan heeft de VRK de 'Kaders variabele voertuigbezetting TS4' (hierna: 'Kaders') op- en vastgesteld. Binnen deze kaders kan de commandant brandweer variabele voertuigbezetting op de posten toepassen. Hij is hiervoor door het bestuur gemandateerd.

In de 'Kaders' is opgenomen dat voor de invoering van TS4 een Risico-inventarisatie en -evaluatie (hierna: RI&E) wordt opgesteld en per post een invoeringsplan, inclusief een planning voor opleiden en oefenen. Personeel wordt niet specifiek geselecteerd voor de TS4. Een post mag pas met een TS4 uitrukken als zowel de opleiding als de (realistische) training met goed gevolg zijn doorlopen. In het oefenplan komt het oefenen met TS4 nog beperkt aan bod.

De VRK heeft risico-inventarisaties en -evaluaties (hierna: RI&E) opgesteld in de vorm van de 'Bow-Tie-methode'⁷. Er zijn diverse 'Bow-Tie's' opgesteld, waaronder een voor het optreden met een TS4. Ook is er een post-specifieke RI&E (waarvan TS4 een onderdeel is) voor de post Heemstede. Voor andere posten is een uit de RI&E voortkomend Plan van Aanpak (hierna: PvA) opgesteld. De 'warme' RI&E voor de TS6 bestaat uit vijf 'Bow-Tie's'.

De RI&E is getoetst door een onafhankelijk Arbo-deskundige. Uit diens toetsing bleek dat het model van de 'Bow-Ties' niet goed door de betrokkenen wordt begrepen. Daarnaast bleek dat de inhoud van de specifieke risico's uit de RI&E niet voldoende bekend is bij het management. Op basis daarvan doet de arbo-deskundige een aantal aanbevelingen. De VRK heeft aangegeven dat zij de aanbevelingen nadrukkelijk in de volgende versie van de RI&E zal laten terugkomen. De VRK heeft een PvA voor elke post opgesteld, als uitvloeisel van de RI&E. Echter, met uitzondering van de post Heemstede gaan deze PvA's niet over de TS4 en ook zijn de PvA's nog niet volledig uitgevoerd.

De VRK besteedt aandacht aan het vergroten van de weerbaarheid van het personeel tegen verbaal en fysiek geweld tegen hulpverleners. Dit is ingegeven vanuit problemen tijdens de jaarwisseling. In 2015-2016 is er een training voor al het operationeel personeel geweest voor de jaarwisseling.

De VRK houdt tweejaarlijks een medewerkerstevredenheidsonderzoek. Daarin is de inzet met een TS4 nog niet opgenomen. De VRK geeft aan op basis van gesprekken wel voldoende inzicht te hebben in de onveiligheidsgevoelens en geeft aan dat daar

⁷ De Bow-Tie-methode is een kwalitatieve risicoanalyse methode waarmee op een systematische en efficiënte wijze een beeld kan worden verkregen van de risico's die in een organisatie aanwezig zijn en van de preventieve en herstelmaatregelen die hierop (kunnen) worden ingezet.

geen sprake van is. Veiligheid wordt regelmatig als gespreksonderwerp opgevoerd. De VRK evalueert de inzet van TS4 en elke uitruk, zowel voor de TS4 als de TS6, biedt de mogelijkheid om achteraf een 'After Action Review' (AAR) in te vullen. De VRK participeert in het project 'Landelijke dataverzameling Uitruk op Maat'. In de vragenlijsten behorend bij dat project wordt naar de gevoelens van (on)veiligheid gevraagd.

Uit de internet-enquête van de Inspectie JenV onder het brandweerpersoneel blijkt dat:

- 24 (65%) van de 37 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting, aangeven dat zij dit niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 7 (19%) respondenten aangeven dat zij dit onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 6 (16%) hierover geen uitgesproken mening hebben.

Toetspunt 12

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden doet geen afbreuk aan de afspraken omtrent het leveren van interregionale bijstand

Beoordeling

De VRK maakt voor de variabele voertuigbezettingen gebruik van 'normale' TS6-voertuigen. Dit doet geen afbreuk aan de mogelijkheid van de VRK om te kunnen voldoen aan de gemaakte afspraken over de levering van interregionale bijstand.

Bevindingen

De VRK maakt gebruik van de standaard TS6-voertuigen, ook indien deze als TS4 worden ingezet. Mede omdat voor (interregionale) bijstand de factor tijd minder een rol speelt, heeft de veiligheidsregio daarmee geborgd dat er voldoende voertuigen voor interregionale bijstand beschikbaar zijn. De VRK beschikt over 24 operationele tankautospuiten naast reserve- en oefentankautospuiten.

Toetspunt 13

De veiligheidsregio heeft inzicht in de bereikte resultaten van de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden

Beoordeling

De veiligheidsregio registreert alle uitrukken en legt informatie hierover vast, maar betreft daarbij niet het beoogde doel van de toepassing van variabele voertuigbezetting.

Bevindingen

De VRK registreert of een voertuig is uitgerukt als TS4 of TS6.

Vertrekpunt voor de invoering van UoM is volgens de VRK altijd een vraag van de post zelf of er met vier personen uitgerukt mag worden. De reden daarvoor is veelal dat het lastig om altijd zes mensen binnen een acceptabele uitruktijd beschikbaar te krijgen. In de praktijk blijkt men echter hoofdzakelijk met zes personen uit te rukken.

De veiligheidsregio heeft nog niet geïnteriseerd of het beoogde doel van de toepassing van variabele voertuigbezetting inmiddels is behaald. De VRK vindt dit ook lastig te beoordelen, omdat de praktijk aantoont dat vrijwel altijd met een TS6 wordt uitgerukt, ook al is er toestemming om met een TS4 uit te rukken (dit geldt niet voor Heemstede op werkdagen overdag die dan wel met een TS4 uitrukt). Daarnaast heeft de post Spaarndam volgens de VRK haar voortbestaan te danken aan de invoering van TS4, omdat daar met regelmaat te weinig vrijwilligers zijn voor een TS6. In de praktijk blijkt dat deze post desondanks veelvuldig uitrukt met een TS6.

Toetspunt 14

De veiligheidsregio analyseert de resultaten van de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden om maatregelen te kunnen nemen ter verbetering hiervan

Beoordeling

De VRK analyseert de resultaten van de toepassing van variabele voertuigbezetting nog maar beperkt. Dit wordt vooral veroorzaakt door het gebrek aan data hieruit, omdat er nog maar weinig uitrukken met dit soort inzetten zijn geweest.

Bevindingen

De VRK evalueert en analyseert deels, maar dat komt vooral omdat er nog maar weinig inzetten met TS4 zijn geweest.

Alleen de post Heemstede rukt regelmatig uit met een TS4. De overige posten rukken toch vaak uit met een TS6 (hoewel een TS4 is toegestaan). De VRK analyseert (nog) niet of het beoogde doel van de toepassing van variabele voertuigbezetting ook is bereikt.

Toetspunt 15

Het bestuur besluit over voorstellen tot verbetering/optimalisering

Beoordeling

Aangezien nog geen analyse heeft plaatsgevonden op het beoogde doel van de toepassing van variabele voertuigbezetting, zijn ook nog geen verbetervoorstellen geformuleerd en aan het bestuur voorgelegd. Dit punt blijft daarom verder buiten beschouwing.

Bevindingen

De VRK heeft na de invoering van de TS4 nog geen nieuwe voorstellen ter verbetering of optimalisering van de samenstelling van voertuigen aan het bestuur voorgelegd.

3.3 Beschikbaarheid brandweerpersoneel

3.3.1 Inleiding

De Inspectie JenV onderzoekt voor dit onderwerp vooral de wijze waarop de veiligheidsregio borgt dat er te allen tijde voldoende brandweermensen beschikbaar zijn om uit te kunnen rukken als dat nodig is. Vooral waar sprake is van van huis opkomende vrijwilligers blijkt dat problemen op te kunnen leveren.

Waar het vroeger voldoende was om een groot aantal brandweermensen te alarmeren in geval van brand en er dan ook altijd voldoende opkwamen naar de post, is dat de laatste jaren onder druk komen staan. Dit brengt de noodzaak met zich mee dat de veiligheidsregio inzicht moet hebben in het aantal beschikbare brandweelieden, zowel in actuele omstandigheden als in de ontwikkelingen daarin op langere termijn.

Voor dit onderwerp bestaan geen normen in de wet- en regelgeving. De Inspectie JenV brengt daarom in beeld in hoeverre de veiligheidsregio zicht heeft op de aantallen beschikbare brandweelieden, of maatregelen getroffen worden bij dreigende onderbezetting – zowel in acute situaties als structureel – en of het bestuur wordt geïnformeerd over de paraatheid van het personeel. De Inspectie beoordeelt de veiligheidsregio niet op deze toetspunten.

3.3.2 Bevindingen

Toetspunt 16

De veiligheidsregio heeft inzicht in de beschikbare medewerkers op korte en lange termijn

Bevindingen

De VRK heeft op regionaal niveau inzicht in de actuele paraatheid. De veiligheidsregio erkent dat er momenten zijn dat het onzeker is of er voldoende brandweerpersoneel beschikbaar is. Bij de posten met beroepspersoneel en de combiposten maakt men gebruik van dienstroosters, waarin de beschikbaarheid van voldoende personeel is geregeld. Bij de posten met vrijwilligers werkt de veiligheidsregio vanuit het principe van 'vrije instroom'. Of dat altijd voldoende is, is niet bekend. Sommige posten gebruiken de applicatie 'Brandweerrooster' om inzicht te krijgen in de beschikbaarheid van vrijwilligers. Ter vergroting van het inzicht in de actuele beschikbaarheid gaat de VRK pagers met een terugmeldfunctie invoeren. Daarmee wordt direct na een alarmering duidelijk of de eenheid kan uitrukken of niet.

Bij vier vrijwillige posten (IJmuiden, Bennebroek, Spaarndam en Beverwijk-West) is bekend dat er problemen zijn met de beschikbaarheid. Deze posten staan overdag op werkdagen buiten dienst.

Voor de langere termijn heeft de VRK voor de piketfunctionarissen, het beroepspersoneel en vrijwilligers goed inzichtelijk wat de gemiddelde leeftijd is, wanneer er sprake is van verwachte uitstroom en op welk moment er gestart moet worden met werving en/of opleiding.

Voor het aantal vrijwilligers heeft de VRK per post een norm gesteld. Deze is uitgesplitst in aantallen bevelvoerders, chauffeurs en manschappen, afgestemd op de aanwezige uitrukvoertuigen in die post. De ploegchef/clustercommandant stuurt gericht op deze norm. Dat kan door werving (bij onderbezetting) of door natuurlijk verloop (bij overbezetting).

Toetspunt 17

De veiligheidsregio neemt maatregelen bij (dreigende) acute problemen in de beschikbaarheid van personeel

Bevindingen

De beroepsposen gaan vrijwel nooit buiten dienst als gevolg van acute beschikbaarheidsproblemen. In die incidentele gevallen neemt de VRK direct maatregelen om het probleem op te lossen. Dit geldt ook voor de combiposten.

Sommige vrijwillige posen gebruiken de applicatie 'Brandweerrooster'. Die posen geven zelf aan als er problemen dreigen en nemen eventueel op postniveau al maatregelen. Een van de maatregelen die is genomen om paraatheidsproblemen te verminderen is een aantal posen de mogelijkheid te bieden om met een TS4 uit te rukken in plaats van met een TS6. Daarnaast beschikt elke post over één of meer flexwerkplekken die in principe voor de post zelf zijn, maar ook door vrijwilligers kunnen worden gebruikt ter vergroting van de beschikbaarheid.

Indien bij een alarmering een tekort aan vrijwilligers blijkt, moet de bevelvoerder dit melden aan de meldkamer. Indien niets wordt gemeld en de eenheid na drie minuten nog niet is ingemeld, alarmeert de meldkamer een andere eenheid volgens de kazernevolgordetabel. Met de komst van de pager met terugmeldfunctie kan die tijd worden verkort, omdat dan sneller duidelijk is of men kan uitrukken of niet.

Toetspunt 18

De veiligheidsregio analyseert de beschikbaarheid gedurende langere tijd om maatregelen te kunnen nemen ter verbetering daarvan

Bevindingen

De VRK analyseert de beschikbaarheid niet, omdat uit de uitrukgegevens al blijkt dat meestal met TS6 wordt uitgerukt. De veiligheidsregio kent de posen met beschikbaarheidsproblemen in bepaalde periodes (met name overdag op werkdagen) en stelt deze posen dan buiten dienst.

De veiligheidsregio heeft nog geen aanleiding gezien om verbetervoorstellen hierover aan het bestuur voor te leggen.

Toetspunt 19

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht van de feitelijke beschikbaarheid van het personeel gedurende het jaar en de genomen maatregelen bij problemen daarin

Bevindingen

Het bestuur krijgt op hoofdlijnen informatie over de feitelijke beschikbaarheid en de genomen maatregelen om deze te vergroten. Dit geschiedt in de jaarverslagen of -rapportages. Indien er sprake is van een teruglopend aantal vrijwilligers op een post wordt dit met de burgemeester van die gemeente besproken.

I

Bijlage Enquête brandweerpersoneel

Het repressief optreden van de brandweer bevat per definitie een bepaalde mate van onveiligheid. Het is aan de werkgevers, de veiligheidsregio's, om de veiligheidsrisico's zoveel als mogelijk te beperken en het brandweerpersoneel adequaat te informeren en voor te bereiden op onveilige situaties in het werk door middel van opleidingen, oefeningen en trainingen. Dit is een algemene verplichting vanuit de Arbeidsomstandighedenwet.

Indien een veiligheidsregio wil besluiten tot een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden, mag zij daarbij geen afbreuk doen aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Dit is als nadrukkelijke voorwaarde opgenomen in het Besluit veiligheidsregio's. Deels kan dit worden bereikt door middel van objectief te beoordelen acties, zoals een deugdelijke risico-inventarisatie en -evaluatie en maatregelen om de geconstateerde risico's te beperken. Echter, ook de veiligheidsgevoelens van deze mensen spelen hierin een belangrijke rol. Om daarop zicht te krijgen heeft de Inspectie JenV een internet-enquête uitgezet onder het gehele brandweerpersoneel in alle veiligheidsregio's dat dienst doet op een basisbrandweereenheid. Niet alleen onder de brandweermensen die daadwerkelijk dienst doen op een afwijkend samengestelde basisbrandweereenheid, maar ook onder hen die daarmee (nog) geen ervaring hebben.

De vragen in de internet-enquête hebben betrekking op:

- Algemene gegevens, zoals leeftijd en dienstjaren en of de respondent beroepsmatig of als vrijwilliger aan de brandweer verbonden is.
- De soort voertuigen waarmee de respondent uitrukt (TS6, TS4, TS2/SIV).
- Of de respondent een speciale opleiding of oefening heeft genoten als hij/zij uitrukt met een ander voertuig dan de TS6 en hoe deze die opleiding en oefening waardeert.
- Of de respondent zich in het algemeen veilig voelt bij zijn/haar repressieve werkzaamheden.
- Of de respondent zich wel eens onveilig heeft gevoeld, of hij/zij dat gemeld heeft en wat er met die melding is gedaan.
- Een aantal stellingen over de veiligheid bij repressief optreden.

De Inspectie JenV analyseert een aantal van de gevraagde gegevens op regionaal niveau en andere gegevens op landelijk niveau. De gegevens die beïnvloed worden door specifieke regionale omstandigheden (door de wijze van organiseren van de repressieve organisatie) zijn in dit regiobeeld weergegeven.

Algemene gegevens

- De enquête is uitgezet onder 637 medewerkers.

- 247 medewerkers hebben de enquête ingevuld, dit is een respons van 39%.
- 210 (85%) van de respondenten doen vooral dienst op een TS6.
- 37 (15%) van de respondenten doen vooral dienst op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting (TS4).
- 129 (52%) van de respondenten zijn vrijwilliger en 118 (48%) zijn beroeps.

Opleiding en oefening voor het optreden met een afwijkende voertuigbezetting

- Van de 37 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende bezetting, geven er 34 (92%) aan hiervoor een speciale opleiding te hebben ontvangen. 32 (94%) van de 34 geven aan dat die opleiding hen voldoende heeft voorbereid op de inzet met een afwijkende voertuigbezetting.
- Van de 37 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende bezetting, geven er 19 (51%) aan hiervoor speciaal geoefend te worden. 19 (100%) van de 19 geven aan dat zij zich voldoende geoefend vinden voor de inzet met een afwijkende voertuigbezetting.

Vinden de respondenten optreden met een afwijkende voertuigbezetting onveiliger dan met een TS6?

Afwijkende voertuigbezetting

- 24 (65%) van de 37 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting, geven aan dat zij dat niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 7 (19%) respondenten geven aan dat zij dat onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 6 (16%) hebben hierover geen uitgesproken mening.

Standaard voertuigbezetting

- 64 (30%) van de respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een standaard voertuigbezetting, geven aan dat zij het optreden met minder dan zes personen niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 113 (54%) respondenten geven aan dat zij dat onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 33 (16%) hebben hierover geen uitgesproken mening.

Veiligheid heeft de hoogste prioriteit binnen onze organisatie

- 165 (79%) van de medewerkers die vooral dienst doen op een TS6 zijn het eens met deze stelling en;
- 19 (51%) van de medewerkers die vooral dienst doen met een afwijkende voertuigbezetting zijn het hier mee eens.

II

Bijlage Afkortingen

Afkorting

Bvr
Inspectie JenV
OR
RI&E
SIV
TS
UoM
VB
VRK
Wvr

Betekenis

Besluit veiligheidsregio's
Inspectie Justitie en Veiligheid
Ondernemingsraad
Risico-inventarisatie en -evaluatie
Snel interventievoertuig
Tankautospuut
Uitruk op Maat
Veiligheidsberaad
Veiligheidsregio Kennemerland
Wet veiligheidsregio's

Missie Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie Justitie en Veiligheid houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van Justitie en Veiligheid om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectievenj.nl

November 2017

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*